

Eesti Folkloorinõukogu sisuline aruanne 2014

Aruandeperioodil jätkus pärimuskultuuriliikumise arengukava 2012-2015 elluviimine. Tegevuskavas 2014 kavandatud tegevused korraldati koostöös mitmete töörühmade ja koostööpartneritega ja püstitatud eesmärgid täideti. Mõnedki uued tegevused lisandusid aasta jooksul.

2014. aastat iseloomustab tihedama pärimuskultuuris osalemise võimaluste käivitamine Tallinnas, laiemas kultuuriavalikkuse kaasamine folkloorinõukogu tegevustesse, üle-eestilise folkloorikuraatorite võrgustiku täiendamine ja korrastamine ning uute jätkukoolituste- ja seminaridega alustamine.

ARENDUSTEGEVUS

♦ **Toimus tihe koostöö** erinevate pärimuskultuuriga tegelevate haridus- ja kultuuriasutustega, mille tulemusena korraldati erinevaid koolitusi ja sündmusi:

- Tallinna Rahvaülikooli ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga käivitati pärimuskultuuri koolitused ja sündmused Tallinnas;
- Eesti pärimusmuusika keskusega - jätkutegevus: rahvakandle mängijate kaardistamine, jäädvustamine ja edasiõpe;
- TÜ Viljandi kultuuriakadeemiaga – jätkutegevus: rahvakandle mängijate kaardistamine ja jäädvustamine;
- Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse osakonnaga - vähemusrahvuste pärimuskultuuri liikumine ning ümarlaual eestvedamine;
- Rahvakultuuri keskuse vaimse kultuuripärandi osakonnaga - üle-eestiliste fotonäituste „Kodus loodud pärimus“ korraldamine;
- Eesti Rahvatantsu- ja Rahvamuusika Seltsiga – pärimusmuusika ja –tantsu mentorite vahendamine.

♦ **Juhatus tegevus:** toimus neli koosolekut, lisaks Rahvusvahelise folkloorifestivali Baltica 2016 kontseptsiooni väljatöötamise arutelud.

♦ **Vähemusrahvuste kaasamine:** töörühma moodustamine (armeenia, ersa, ingerisoomi, läti, tšuvaši, udmurdi, vene kogukonna esindajad) ja käivitamine, rahvustepäeva sündmustel osalemine.

♦ **Rahvakandlemängijate kaardistamine ja jäädvustamine** (alustatud 2012. aastal)

Rahvakandle töörühm (Tuule Kann, Pille Karras, Tarmo Noormaa) kaardistas ja jäädvustas 2014. aastal 17 mängijat Harju-, Tartu, Valga-, Viljandi-, Võrumaal ja Tallinnast. Tähelepanu keskmes olid sel aastal päkarauakandlemängijad. Toimusid rahvusvahelised päkarauakandle mängijate õppepäevad Järvseljal Tartumaal (osalejad Eestist, Leedust, Lätist, Soomest) ja rahvakandlepäevad Keilas, Harjumaal ja Tartu linnas kokku 99 inimesele.

♦ **XIX Rahvusvahelise folkloorifestivali Baltica 2016.** aastal ettevalmistamine: üldise programmi ja kontseptsiooni väljatöötamine, töörühma loomine.

♦ **Eesti folklooriliikumise arhiivi korrastamine.**

SÜNDMUSED

◊ **Üldkoosolek** toimus Tallinnas 8. märtsil. 146-st liikmest osales 87 liiget, valiti uus juhatus ning muudeti ametlikku nimetust. 2014. aastal lisandus viis liiget.

◊ **Rahvakalendri tähtpäevade tähistamise** korraldamisel lähtume selle paikkonna pärimusest, kus tähistamine toimub, kaasates kohalikke inimesi ühistegevustesse. Tähistati: paastumaarjapäeva Eesti Vabaõhumuuseumis, jaanipäeva Lääne-Virumaal Vihulas, kadripäeva Tallinnas.

◊ **Rahvusvähemuste pärimuspidu Kultuuriruumi rikkus** toimus 27.09.2014 Arukülas, Raasiku vallas Harjumaal koostöös rahvusvähemuste kultuuriseltsidega. Osalesid Eesti-Mordva Seltsi folklooriansambel „Vastoma“, udmurdi ansambel "Ošmes" Tallinnast, Eesti Ukrainlaste Kongressi folklooriansambel „Halõtšanõ“ Maardust, tšuvaši kultuuri eestvedaja Iraid Zahharova. Kohalikest Aruküla tegijaist eesti arhailise meestelaulu ansambel „Lüü-türr“, rahvatantsu segarühm „Lapulised“, naisrühm „Marike“, memmede tantsurühm „Pihlakobar“ ja kohalikud elanikud.

◊ **Rändnäitus fotovõistluse „Kodus loodud pärimus“** võidutöödest Karksi Kultuurikeskuses, Põlva Noortekeskuses, Soodoma Külakeskuses, Tallinna Rahvaülikoolis.

◊ Käivitati sari **„Pärimuslikud pärastlõunad perega“** Tallinnas koostöös Tallinna Rahvaülikooliga – toimub kord kuus. Eesmärgiks on järjepideva pärimuslikus aastaringis kulgemise võimaldamine koos perega asjatundjate eestvedamisel.

Vaata pilte:

- http://www.folkloorinoukogu.ee/Kultuuriruumi_rikkus_2014_1301.htm
- http://www.folkloorinoukogu.ee/Maarjapaev_Eesti_Vabaohumuuseumis_1264.htm

RAHVUSVAHELINE TEGEVUS

◊ Jätkus sisutihe rahvusvaheline koostöö CIOFF®i liikmesriigina.

◊ **CIOFF®i Maailmakongressil Bautzenis, Saksamaal** 17.-26. oktoobrini osalesid EFNi juhatuse liige Kati Taal, noortekoja esimees Kaia Kärner ja noortekoja liige Laura Karp.

◊ **CIOFF®i Põhja-Euroopa sektori kevadkohtumine** Riias, Lätis - osalesid Kati Taal, Lee Lang, Kaia Kärner.

◊ **Baltimaade koostöö arendamine** – Rahvusvahelise folkloorifestivali Baltica tulevikusuundumuste arutelul Vilniuses osales Anne Ojalo.

◊ Vahendati folkloorirühmi:

(vt http://www.folkloorinoukogu.ee/Eesti_ruhmad_2014_aasta_valisfest_1269.htm)

CIOFF Eesti NOORTEKODA (edaspidi Noortekoda)

◊ **2014. aastal toimus kokku 4 Noortekoja koosolekut** – 5. jaanuar Tallinnas, 27. oktoober Tallinnas, 3. november Tallinnas ning 12.- 13. detsember Kosel. Arutleti erinevate projektide korraldusi, tundide ülesehitust, noorte kaasamist folklooriliikumisse ning enesearendusvõimalustest.

◊ Tänu Kultuurkapitali rahalisele toetusele esindas noortekoda Eesti rahvusseksiooni ka **CIOFF®i maailmakongressil** Saksamaal Bautzenis ning Põhja-Euroopa kevadkonverentsil Riias.

◊ **Hakati välja töötama pärimuslikku mälumängu.** 2014. aastal toimusid kohtumised tootjaga, sisulised teema arutelud noortekoja liikmetega ning kohtumine kujundajaga, kes vastutab visuaalse poole pealt.

◊ **2014. aastal viidi Noortekoja eestvedamisel läbi 5 koolitust**, mis kestsid kokku 12 tundi ning millest võttis osa ligikaudu 359 õpilast ja õpetajat.

◊ **Viidi läbi „Pärimusest mitut pidi“ koolitus**, mille eesmärgiks oli tutvustada gümnaasiumi noortele pärimuskultuuri läbi praktiliste tegevuste, teoreetiliste arutluste ning läbi iseseisvate ülesannete. Koolitus toimus 2014. aasta novembris Tallinna Laagna Gümnaasiumi õpilasesinduse liikmetele.

◊ **Korraldati pärimuspäevad algklassidele**, mis toimusid Läänemaal Hanila vallas. Noortekoja liikmete eestvedamisel ja koostöös A. Tampärgi nimelise Hanila Muuseumiga tutvustati pea 100 lapsele lähemalt eesti pärimuskultuuri.

◊ **Noortekoja liikmete enesetäiendus-** Liikmed võtsid osa Päritud väärtuste ööpäevast (sündmus, kus 24 tunni jooksul toimusid pärimuskultuurialased arutelud ja vestlusringid), ning alates septembrist osalevad liikmed ka pärimuslikel pärastlõunatel.

Noortekoja poolt läbiviidud koolitused

Õpilastele

- Tagasi kooli! - laulu- ja rahvamängud Tallinna Kuristiku Gümnaasiumis
- Vastlapäev Kanepis
- Tagasi kooli! – „Emakeelepäev“ Sillamäe Eesti Põhikoolis
- Pärimuskultuuri-alaste tundide läbiviimine Haapsalu rahvatantsupäeval
- „Mardikombestik ja –maskid“ Tallinna Toomkoolis

Õpetajatele

- Pärimuskultuuri õpetajate ümarlaud Võrumaal - 13 inimest.

Koolituste tulemusena:

- tunnevad lapsed paremini iseennast ja oma päritolu;
- on kõigil lastel võrdsed võimalused laulmiseks, tantsimiseks, jutu vestmiseks ja teisteks loovateks tegevusteks;
- on lapsed ja ka õpetajad valmis aktiivselt osalema tähtpäevade ja pühade tegevustes.

Pilte toimunud toimunutest saab näha Eesti Folkloorinõukogu kodulehel:

http://www.folkloorinoukogu.ee/Galerii_113.htm

PÄRIMUSKULTUURI SPETSIALISTI KUTSE ANDMINE

2014. aastal toimus pärimuskultuuri spetsialisti kutse andmise III voor. Huvi ja vajadust pärimuskultuuri spetsialisti kutse omandamiseks kinnitavad väarikad kutse saajad:

Elvi Nassar – seto pärimuskultuuri asjatundja;

Mare Mätas – kihnu pärimuskultuuri asjatundja;

Alli Laande – mulgi pärimuskultuuri asjatundja.

Vaata lähemalt: http://www.folkloorinoukogu.ee/III_taatlusvoor_1205.htm

KOOLITUSTEGEVUS

◊ **EFNi koolituskeskus** korraldas koolitusi lähtudes kohalike inimeste huvist ja pärimuskultuuriliikumise suundumustest. Oluline põhimõte on jätkuvalt korraldada koolitused kohapeal, kaasates kogukonna liikmeid.

2014. aastal korraldati **12 lühi- ja algatatud üks sarikoolitus 306-le täiskasvanule**, sh 68 meest, mahus 162 tundi kümnes maakonnas ja linnas. Osalejateks peamiselt pärimuskultuuri õpetajad, seltside, kultuurielu eestvedajad, folkloorirühmade ja –ringide juhendajad jt.

Pärimuskultuuri kasutamisest kaasaja tähtpäevadel	28. jaanuaril	Pärnu	12
Ümarlaud „Järjepideva pärimuspeo võimalikkusest Tallinna linnas“	30. jaanuaril	Tallinn	26
Tunnustuskoolitus Võrumaa pärimuskultuuri eestvedajatele	7.veebruaril	Võrumaa	25
Rahvakandlepäevad Tartus	14.-15. veebruaril	Tartu	53
Rahvakandlepäevad Keilas	1. mail	Keila	25
Kevadised tähtpäevad	19.-20. märtsil	Rõuge	13
Eesti pulmatraditsioonid	14.-15. aprillil	Pärnu	30
Päritud väärtuste ööpäev	4.-5. juunil	Raudsilla	41
Rahvusvahelised päkarauakandle mängijate õppepäevad	15.-17.augustil	Järvelja	21
Pärimuskultuuri õhtuõpe	sept - dets	Tallinn	16
Pärimuskombestik enne ja nüüd	20. oktoobril	Mustvee	15
Folkloorikuraatorite seminar	4.-5. novembril	Riidaja	15
Tunnustuskoolitus Tartumaa pärimuskultuuri eestvedajatele	5. detsembril	Tartu	14
KOKKU osalejaid			306

Koolituste tulemusena:

- väärtustatakse iseennast ja oma pärimust, peret, paikkonda ja kogukonda;
- Tallinna pärimuskultuuri õpetajad on alustanud oma pere jutupärimuse kogumist;
- pärimuskultuuri õpetajad on teadlikumad oma isiklikust õpetamisviisist ja sisust;
- on taas hinnatud rahvakannel ja rahvakandle mäng;
- osatakse paremini kasutada traditsioonilist eesti pulmapärimust ja rahvakalendri kombestikku;
- tähistatakse sisukamalt traditsioonilisi tähtpäevi ja pühi.

Vaata pilte: http://www.folkloorinoukogu.ee/Paritud_vaartuste_oopaev_4-5_juu_1263.htm

VÄLJAANDED

- Mütoloogilisel regilaulul põhineva joonisfilmi „Suur tamm“ loomine õppematerjaliks.
- Alustati igakuist „Kuukirja“ väljaandmist, et paremini teavitada oma liikmeid folkloorinõukogu tegemistest.

TUNNUSTAMINE

- Folkloorinõukogu andis välja esimese folkloorikuraatori stipendiumi Helle-Mare Kõmmusele.

MUU

Folkloorinõukogu töötajate ja juhatuse liikmete osalemine komisjonides ja töörühmades.

Eestis:

- Kultuuriprogramm „Kihnu kultuuriruum 2015-2018“ – Ene Lukka-Jegikjan, Ingrid Rüütel;
- Folkloorifestivalide toetusprogramm 2015-2018 – Merje Mürsepp;
- Rahvakultuuri keskuse vaimse kultuuripärandi nõukogu – Ene Lukka-Jegikjan;
- Kultuuriministeeriumi rahvusvähemuste kultuuriühingute komisjon – Ene Lukka-Jegikjan;
- Kultuuriministeeriumi väliseesti kultuuriühingute komisjon – Ene Lukka-Jegikjan;
- Rahvusvähemuste kultuurinõukoda – Ene Lukka-Jegikjan.

Rahvusvahelisel tasandil:

- CIOFF®i juhatuse kirjutaja – Kati Taal;
- CIOFF®i juhatuse kultuurikomisjoni liige – Kati Taal;
- CIOFF®i Põhja-Euroopa Sektori noortekodade esindaja – Kaia Kärner.